

Moravska, posebno okolica Brna, predstavlja klasično najdišče orinjaške (orinjacijske) paleolitske civilizacije in telesnih ostankov tako zvanega orinjaškega rasnega elementa (Aurignacian race). Ti ostanki postglacialne kulture stare kamenite dobe se spravljajo v Brnskem deželnem muzeju, ki leto za letom sistematično odkopava starin bogata najdišča pod vodstvom spretnega raziskovalca prof. univ. dr. K. Absolona in njegovih drugov. V letu 1928. so odkrite izkopine v Predmosti, neke vrste »kjökkenmöddings«, ki so slične onim iz Dolnih Věstonic, samo da so poslednje nekaj bolj primitivne. V Predmostih je odkrita ena lobanja in več dolgih kosti, ki bodo važne za primerjanje s starejšimi ostanki ljudskih skeletov in bodo še bolj odredile morfološko posebnost Orinjacijske rase. Oškrbine na kosteh, posebno na levem stegnu, prizadejane z ostrino kremenastega noža, pričajo o kaniibalizmu tedanjih prebivalcev na Moravskem.

Zemlja, na kateri je sezidano glavno mesto Moravske, Brno, je klasično nahajališče tako zvanega »Brno« rasnega elementa (Brno race), ki mu še ni popolnoma oddeljeno mesto med fosilnimi rasami, ali izgleda, da predstavlja primitivni tip Orinjaške rase. Prve ostanke je odkril Makowsky 1888. leta (Brno I), druge isti znanstvenik 1891. leta v današnji Francouzski ulici (Brno II) in 1927. so odkrili arhitekti (g. Trkal) pri izkopenju temeljnih jam lobanjo s kostmi (Brno III) v zgrčenem položaju 2-15 m izpod površine. Lesova ilovica (Loess loam) okolo skeleta je bila čudno rdeča in ker so tudi kosti pokazale isto barvo, je sklepati, da je bilo truplo pri pogrebu posipano z neke vrste rdečilom v obliki praša.

Prosluli češki antropolog J. Matiegka je opisal in proučil lobanjo člo-

veka Brno III v poedinostih in jo morfološki primerjal z Brno II, Mladeč I, Prědmot IV ter z lobanjo iz Combe Capelle.

N. Županić.

V. Lebzelter, Zur Rassengeschichte der Jugoslaven. (Sereta Brunsmidiana, Commentationes oblatæ Josepho Brunšmid septuagenario a discipulis et amicis A. P. III. ID. FEBR. MCMXXXVIII. Ex officina typogr. »Zaklada Tiskare Narodnih Novina). ZAGRABIAE MCMXXXVIII.

Avtor je mišljenja, da more fizična antropologija priti do uspehov potoli induktivnega preiskovanja, nikakor pa ne s pomočjo dedukcije. Induktivno raziskovanje začenja s posameznikom in skuša pri njem zapaziti kombinacijo raznih lastnosti zunanosti, ono spaja posameznike iste morfološke kombinacije v kombinacijske tipe. Rasna razdelitev Zapadne in Srednje Evrope ne krije se z ono v vzhodni in jugovzhodni Evropi. Da bi se doznalo, kateri rasni elementi so specifično jugoslovanski, treba je poznati sledeče:

I. Fizično kakovost prebivalstva Jugoslavije in sosednjih dežel v prošlosti in sedanosti.

II. Fizično kakovost stanovalcev dežel, iz katerih so se doselila jugoslovanska plemena, v prošlosti in sedanosti.

V polnem neolitikumu je bila Jugoslavija naseljena od »Bandkerami kerjev«, ki so bili nizke rasti in dolihokefalni in ki se jih bi dalo prišteti k mediteranski rasi. To je podpisani konstatal v svoji razpravi o prazgodovinskih Trojancih pred dvajsetimi leti in še bolj v razpravi o prvih stanovalcih Jugoslavije pred desetimi leti.¹

¹ N. Županić, Les premiers habitants des pays Yougoslaves, Paris 1919, pag. 29: „Nous pouvons dire, toutefois, que les habitants de l'Illyricum à cette époque étaient de petite taille, dolichocéphales avec crâne ellipsoïde, ovoïde ou pentagonal

Dolihoidnost Balkanskega polotočka so poremetili prišleci bronaste dobe iz Male Azije, ki so imeli glavo kratkega sklopa.

V. Lebzelter trdi, da so bili stari Iliri dolihokefalni in da zaradi tega ne morejo biti Srbi njihovi potomci, ker so kratkoglavci. To ne stoji. Stari Ilirci iz halstatske dobe so bili zares večinoma dolihokefalni, ali bil je pri njih zastopan znaten procent mezokefalije in brahikefalije. Ta brahikefalija se je pa za časa La Tène dobe pomnožila in je pred prihodom Slovencev na Balkanski polotok prevladala dolgoglavce. To pa se je zgodilo verjetno po notranjih fizioloških procesih embriološke prirode. Brahikefalija se je pokazala kot zmagovita v notranji borbi za obliko lobanje. Ker je absolutno utrjeno, da so bili Slovenci pri svojem prihodu v Ilirik visoki, plavi in dolgoglavci, to so Jugoslovenci dobili svojo sedanjo temno kompleksijo in kratko oblikovano lobanjo najverjetneje od poromanjenih in neporomanjenih Ilirov, dočim so pridržali svojo visoko staturu. N. Županić.

et cheveux vraisemblablement noirs et frisés. D'après les crânes étudiés, la population de Ljubljana et de Vučedol n'appartenait pas complètement au type néolithique extrêmement dolichocéphale des régions de l'Europe centrale et occidentale; on peut la considérer comme le produit du mélange des Hamites avec les brachycephales asiatiques aux temps énéolithiques et du bronze. Ainsi s'expliquerait la concordance entre l'art ornemental de l'Asie Mineure et celui de Ljubljana et de la Syrie, concordance relevée par différents archéologues, et encore plus frappante entre l'art de Butmir et l'art hellénique primitif. Il est tout de même curieux de constater qu'aucun des treize crânes d'Illyrie n'est brachycephale absolu; or, comme nous l'avons déjà dit, l'Illyrie est aujourd'hui un des centres de la brachycéphalie en Europe. Les brachycephales devaient vivre sur les hauteurs et les plateaux avec leurs troupeaux; ils descendirent à peu dans les plaines et se mêlèrent aux dolichocéphales bruns qui peuplaient les rives des fleuves et cultivaient leurs champs.* — N. Županić, Etnogeneza Jugoslovenâ. („Rad“ Jugosl. Akad. 222, str. 149). Zagreb 1920.

Trabalhos da Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia. Vol. III. III. — Fasc. IV. Porto. 1928.

Vestnik Portugalskega društva za antropologijo in etnologijo, kojega se dež je v Portu (Rua de Santa Catarina, 261—1°), prinaša v svojem zadnjem zvezku med drugimi sledeče razprave:

P. Bosch Gimpera: O neolítico na Europa Ocidental e o problema da sua cronologia. Pisatelj skuša na podlagi do sedaj odkritega materiala kronološko fiksirati prazgodovinske dobe na ozemlju zapadne Evrope.

J. A. Pires de la Lima: Uma visita a o Monte de S. Miguel o Anjo. Gora sv. Mihaela leži 18 km od Guimarães v pokrajini, ki je bogata arheoloških najdb iz rimske dobe in iz keltiberske dobe, ki je bila neposredno pred njo.

Znani arheolog A. A. Mendes Corrêa, profesor na znanstveni fakulteti in direktor Antropološkega instituta na univerzi v Portu, skuša v razpravi Sur une inscription proto-ibérique d'Alvão de terminirati napise, ki jih je našel P. José Brenha pred 34 leti v važnih dolmenskih skupinah pogorja Alvão, v bližini kraja Vila Pouca d'Aguiar (Trazos Montes). Na nekaterih kamnih so napisi in zoomorfske ter heliomorfske oblike. Ricardo Severo je tedaj postavil hipotezo, da so to neolitski predmeti in da obstoj abecednih znakov na njih potrjuje mnenje, ki ga je izrazil I. 1891. Estácio da Veiga v prilog neolitske starosti abecede in njenega zapadnega izvora. Vendar so prehistoriki skoraj splošno dvomili o avtentičnosti teh predmetov in ti so zapadli pozabljenosti, dokler jih ni borba za Glozel napravila zelo aktualne.

Pisatelj je mnenja, da so ti predmeti avtentični, in sicer poznejši kakor